
Op het moment dat je formatief gaat handelen in je lessen, gebruik je werkvormen die niet alleen testen wat de leerling al weet, maar ook werkvormen die het leren bevorderen.

Bij het stellen van de vraag 'Wat hebben ze geleerd?', kun je ook de nadruk op ze leggen.

Ofwel: wie zijn de 'ze', die jou van informatie voorzien om de juiste beslissing te nemen voor het vervolg van de les?

Dat kun je bijvoorbeeld doen door de combinatie van **Geen vingers tenzij een vraag** en het **niet accepteren van 'Ik weet het niet'**.

Terugkijkend op mijn lessen merk ik regelmatig dat er een beperkte groep leerlingen was die bij vragen die ik stelde, hun hand opstaken en ook vol trots kenbaar wilden maken dat ze het antwoord wisten. Die leerlingen kregen de beurt, het antwoord was goed en dus besloot ik dat ik door kon gaan met mijn les. Maar hoe zit het dan met de andere 26 leerlingen? Wat weten zij? En hoe betrokken zijn ze?

Sinds een paar jaar geldt bij mij de regel dat bij een klassengesprek ik bepaal wie antwoord moet geven. Dat kun je random doen, alleen de menselijke geest werkt daar niet heel betrouwbaar mee. Je kunt voor echte gewenste willekeur gebruik maken van verschillende manieren om een naam uit de hoge hoed te trekken:

- Ijslollie stokjes met de naam van de leerling erop in een beker (stokje steeds terug in de beker!).
- Websites zoals in [Flippity](#), [Wheel of names](#) en [WHEELDECIDE](#) waar je de namen in kunt opslaan. Als je [classroomscreen.com](#) gebruikt kun je ook namen laten kiezen, alleen moet je hier steeds zelf de namenlijst opnieuw in kopiëren en plakken.
- Apps op je telefoon zoals Draw names from a hat, Spin the wheel en Google classroom (alleen via je telefoon niet via web).

Om te voorkomen dat degene die de beurt van je krijgt, er onder uit komt met het antwoord 'Weet ik niet.' zorg je ervoor dat die leerling altijd een vervolgvraag krijgt. Als je dat consequent doet, weten de leerlingen dat dit duik antwoord niet werkt bij jou en zullen ze, om vervolgvragen te voorkomen beter hun best gaan doen op de eerste vraag. Ze gaan denken, precies wat je wilt.

Praktisch

Voor de lijstjes met namen, op de stokjes of via een site of app, moet je éénmalig die lijst aanmaken. Meestal heb je al ergens een digitaal lijstje van de klas, dus die eenmalige actie hoeft niet veel tijd te kosten. De lolliestokjes koop je bij de knutselwinkel in de buurt of bij de [Action](#).

In een klassengesprek of bij een instructie waar je de klas bij betreft heb je de namenkiezer bij de hand.

Een leerling die gelijk het goede antwoord geeft, stel ik meestal ook een vervolgvraag in de trend van 'hoe' of 'waarom'. Dat doe ik om het denken achter het antwoord zichtbaar te krijgen. Je komt er ook snel achter of het een gok was, of er ondanks een verkeerde redenatie toch een goed antwoord is gegeven, of dat de leerling ook echt via de juiste denkwijze op het juiste antwoord is gekomen. Dat geeft ook ruimte of een vertrekpunt om te verkennen of er meerdere antwoorden wellicht goed zijn. Regelmatig merk ik dat door de toelichting die de ene leerling geeft, een andere leerling daar toch nog een vraag over heeft en die dan stelt.

Na een 'weet ik niet' via een andere leerling op het goede antwoord komen, met de bijbehorende redentatie is het tijd om terug te gaan naar de leerling met het 'weet het niet' antwoord. Deze krijgt een gelijksoortige vraag, niet direct moeilijker of makkelijker. Is het antwoord nu goed, dan kun je overwegen om een iets lastigere vraag te stellen, of hetzelfde niveau maar een andere invalshoek. In Teach like a champion is dat techniek 13 : rekken.

Als er nog steeds een 'weet ik niet' antwoord komt, dan gebruik ik de redentatie van de vorige leerlingen om gericht, ondersteunende vragen te stellen die de leerling kans geven om op de goede weg te komen.

Let natuurlijk altijd wel op het veilige klimaat om fouten te mogen maken, en de leerling die wat minder zelfvertrouwen heeft voor jouw vak / dit onderwerp niet op deze manier ongemakkelijk te laten voelen. Dat voel je denk ik zelf vast goed aan.

Tip(s):

Bij de lolliestokjes kun je een beetje valsspelen, door een stokje te trekken en de naam te noemen van de leerling die net naar buiten zit te staren. Het stokje stop je snel weer terug. Dat moet je niet te vaak doen!

Je kunt het stokjes trekken ook overlaten aan een leerling.

In plaats van de beurt even aan een ander geven bij een 'weet ik niet', kun je die leerling ook vragen van wie hij/zij hulp wil. En dan uiteraard wel weet met de vervolgvraag terug naar de betreffende leerling.

Bronnen / verder lezen:

Vinger opsteken verboden - blog Vernieuwonderwijs

<https://www.vernieuwonderwijs.nl/vinger-opsteken-verboden-tenzij-je-een-vraag-hebt/>

Vinger opsteken in de klas is niet verkeerd!

<https://wij-leren.nl/vinger-opsteken-beurtenbakje-wisbordje.php>

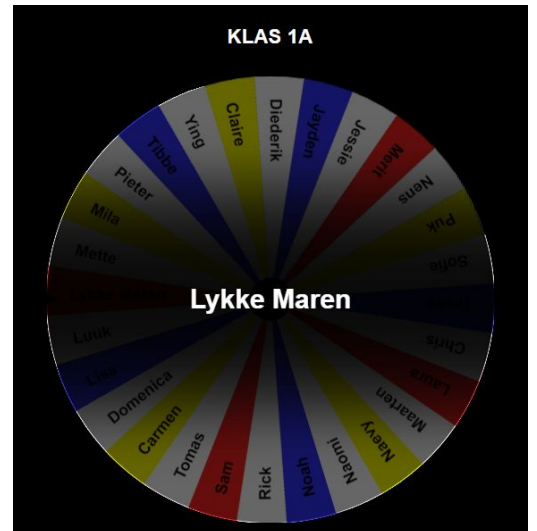
No opt out - Lemov uitgelegd (Engelstalig)

<https://www.youtube.com/watch?v=BrjnccFiAfE>

Techniek 11 Weet niet geldt niet (Teach like a champion 2.0, blz 57)

<https://www.bol.com/nl/p/teach-like-a-champion-2-0/9200000066307972/>

Voorbeelden:

<https://www.pinterest.es/pin/546905948485931089/>
<https://wheeldecide.com/index.php?id=240171>

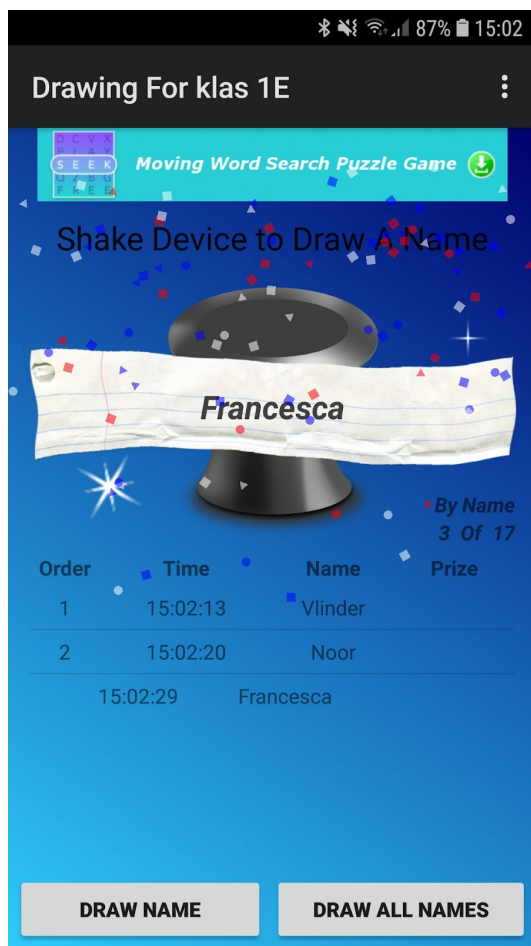
flippity Random Name Picker

Spinner Single Name Lineup Groups of 2 Groups of 3 Groups of 4 Groups of 5 2 Teams 3 Teams 4 Teams 5 Teams Seating Chart More...

Jasmijn

A circular spinner with names around the perimeter: Rowan, Zonna, Vlinder, Andy, Sari, Jiska, Lenté, Noor, Iris, Francesca, Kyra, Sarah, Julian, Tara, Noa, Lieke, and Jasmijn. The name "Jasmijn" is selected and indicated by a black arrow pointing to its segment.

https://new.flippity.net/rp.asp?k=1KJMyiCGn_dDKWeLHW7h0wR4dqFYCGuJRvwn45G46u9o

https://play.google.com/store/apps/details?id=com.MAF_DrawNamesFromHat.DrawNames&hl=nl